

Schijndel, Plangebied Spoorlaan 19

rapport 3547

Schijndel Plangebied Spoorlaan 19

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

G.L. Williams

Colofon

ADC Rapport 3547

Schijndel Plangebied Spoorlaan 19.
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven.

Auteur: G.L. Williams

In opdracht van: Hoedemakers bouw en ontwikkeling

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld.

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, december 2013

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
G.L. Williams

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	7
1.4 Opzet van het rapport	8
2 Methoden	9
3 Resultaten	10
3.1 Fysisch geografisch onderzoek	10
3.2 Sporen en structuren	10
4 Synthese	14
4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	14
5 Waardering en selectieadvies	16
5.1 Waardering van de vindplaats	16
5.2 Selectieadvies	16
Literatuur	17
Lijst van afbeeldingen	17
Lijst van tabellen	17
Verklarende woordenlijst	18
Afkortingen in de database	20

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Schijndel
Plaats:	Schijndel
Toponiem:	Spoorlaan 19
Kaartblad:	45 D
Coördinaten:	158.898 / 402.140 158.995 / 402.187 158.964 / 402.245 158.865 / 402.185
Projectverantwoordelijke:	G.L. Williams
Bevoegde overheid:	Gemeente Schijndel
Deskundige namens de bevoegde overheid:	Mw. drs. E.A. Besselsen Gemeente 's-Hertogenbosch
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	58931
ADC-projectcode:	4150812
Complex en ABR codering:	Nederzetting onbepaald (NX)
Periode(n):	Datering onbekend – mogelijk Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe tijd
KNA versie:	3.2
Geomorfologische context:	Dekzandrug
NAP hoogte maaiveld:	9.00m +NAP
Maximale diepte onderzoek:	50cm onder het maaiveld
Uitvoering van het veldwerk:	5-6 november 2013
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal Depot voor bodemvondsten Noord Brabant
e-depot link:	http://persistent-identifier.nl/?iidentifier=urn:nbn:nl:ui:13-scs1-0a

Samenvatting

ADC ArcheoProjecten heeft op 5 en 6 november 2013 in opdracht van de Hoedemakers bouw en ontwikkeling een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd op de locatie Plangebied Plangebied Spoorlaan 19 te Schijndel. In het plangebied is woningbouw gepland. Er wordt waarschijnlijk een fundering op staal toegepast, zonder onderkeldering. De verstoringsdiepte zal ca. 80 cm beneden maaiveld zijn. Exacte plannen zijn tot op heden niet bekend.

De toekomstige bodemingrepen kunnen eventuele archeologische resten in de ondergrond verstoren. De proefsleuven hebben tot doel het terrein te waarderen op archeologische waarden. Tijdens het veldwerk zijn weinig grondsporen gevonden. In vier van de vijf werkputten zijn grote langwerpige recente verstoringen aangetroffen. Op de kadasterkaart van 1811-1832 is het terrein onderverdeeld in drie percelen. Waarschijnlijk behoren de greppels tot deze percelering. ADC ArcheoProjecten adviseert aan de hand van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	1500 - heden
Middeleeuwen:	450 - 1500 na Chr.
Romeinse tijd:	12 voor Chr. - 450 na Chr.
IJzertijd:	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd:	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	tot 8800 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Hoedemakers bouw en ontwikkeling heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Spoorlaan 19 te Schijndel (afb. 1).

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 6950 m² en is momenteel in gebruik als weiland en. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Schubepad en aan de oostzijde door de Europalaan. In het gebied zijn vijf proefsleuven aangelegd met een totaal oppervlak van 630 m². Volgens het bureauonderzoek konden in het gebied archeologische resten worden verwacht vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd. (zie §1.2).

Het veldwerk is uitgevoerd op 5 en 6 november 2013. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door N. Huisman is opgesteld.¹ De vondsten en documentatie van het onderzoek zijn gedeponneerd in het Provinciaal Depot voor bodemvondsten Noord Brabant te 's-Hertogenbosch. Het veldteam bestond uit de volgende personen: G.L. Williams (projectverantwoordelijke en senior archeoloog) en M. Bot (veldarcheoloog). De contactpersoon bij de opdrachtgever is dhr. H. Geertsma. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door M.G. Nieuwenhuijsen en J.W. Beestman.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied Spoorlaan 19 is een eerste archeologische inventarisatie in het onderzoeksgebied uitgevoerd in april en mei 2013 door ADC ArcheoProjecten.² Uit het booronderzoek bleek dat vanaf gemiddeld 50 cm onder het maaiveld onverstoord dekzand in de ondergrond aanwezig is (C-horizont; Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden). In boringen 2 t/m 5 is hierop een circa 5 tot 15 cm dikke laag overwegend geelgrijs zand aanwezig. Dit betreft een omgewerkte laag, mogelijk een oude akkerlaag. In boring 1 is vanaf gemiddeld 30 cm en dieper een podzolbodem aangetroffen. De bovenste 30 tot 40 cm in de boringen wordt gevormd door de bouwvoor. In de oude akkerlaag kunnen archeologische resten voorkomen uit de periode vanaf het Paleolithicum. ADC ArcheoProjecten adviseerde aan de hand van het bureau- en booronderzoek om in het plangebied vervolgonderzoek uit te laten voeren door middel van proefsleuven. De gemeente dit advies overgenomen.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen. De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

1. Wat is de aard, omvang, datering en conserveringstoestand van de archeologische resten, grondsporen en structuren?
2. Zijn er aanwijzingen gevonden die in relatie kunnen worden gebracht met voorgaande bebouwing? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?
3. Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site-patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc?
4. Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch?

¹ Huisman 2013, PvE-nummer 13-026, goedgekeurd drs. E.A. Besselsen.

² Van Rooij 2013.

5. Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?
6. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de vondstdichtheid per site en hoe is de conserveringstoestand van de diverse vondstcategorieën?
7. Wat is de fysieke kwaliteit van sporen en vondsten per site?
8. Wat is de fysieklandschappelijke ligging van de sites (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)? In hoeverre corresponderen de resultaten van het proefsleuvenonderzoek met die van het eerdere fysisch-geografische/ aardwetenschappelijke onderzoek?
9. In hoeverre komen de resultaten van het proefsleuvenonderzoek overeen met het historische kaartmateriaal?
10. Bevat de proefsleuf sporen met goed geconserveerde paleo-ecologische of zoöarcheologische resten, al dan niet verbrand of verkoold? Hebben deze resten het potentieel uitspraken te doen over voedsleconomie en/of het natuur- en cultuurlandschap in bepaalde perioden?
11. Hoe kunnen de aangetroffen sites gewaardeerd worden op basis van de fysieke en archeologisch inhoudelijke kwaliteit?

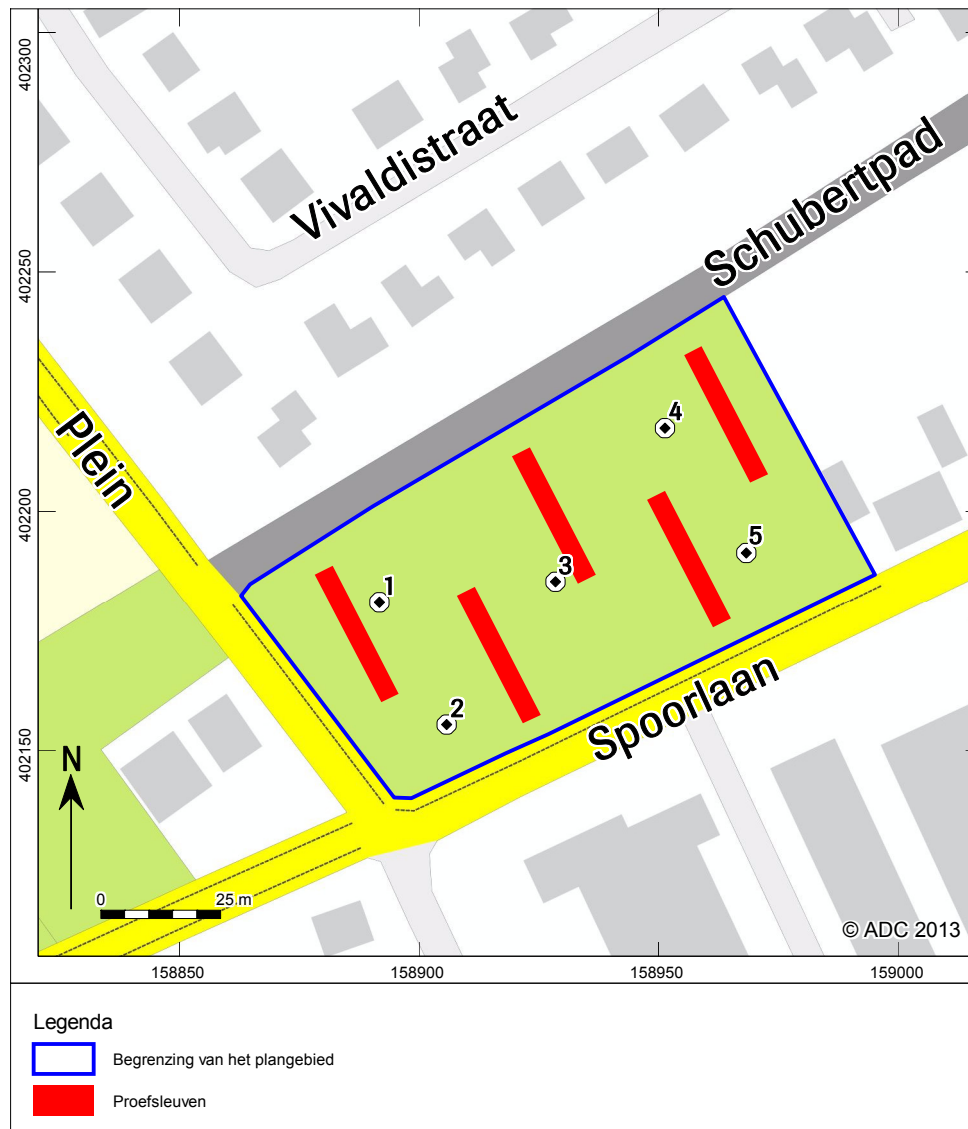
1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.2 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden. Bij dit synthetiserend onderzoek kan, indien nodig, altijd worden teruggegrepen op de basisgegevens in het e-depot (zie link in de tabel met administratieve gegevens). Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten uiteengezet en in hoofdstuk 4 volgt de synthese. Het waardering- en selectieadvies staan beschreven in het laatste hoofdstuk.

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.2 en het PvE.³ Tijdens het IVO zijn vijf proefsleuven (of -putten) aangelegd van 4 bij 30 m (afb.2). Grondsporen zijn direct ingekrast. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en getekend met behulp van een *robotic Total Station*, waarbij om de 5 m een waterpashoogte is bepaald. In iedere proefsleuf is een profiel gedocumenteerd in de vorm van een profielkolom.

Afb. 2. Puttenplan gecombineerd met boringen uit het vooronderzoek.

³ Huisman 2013.

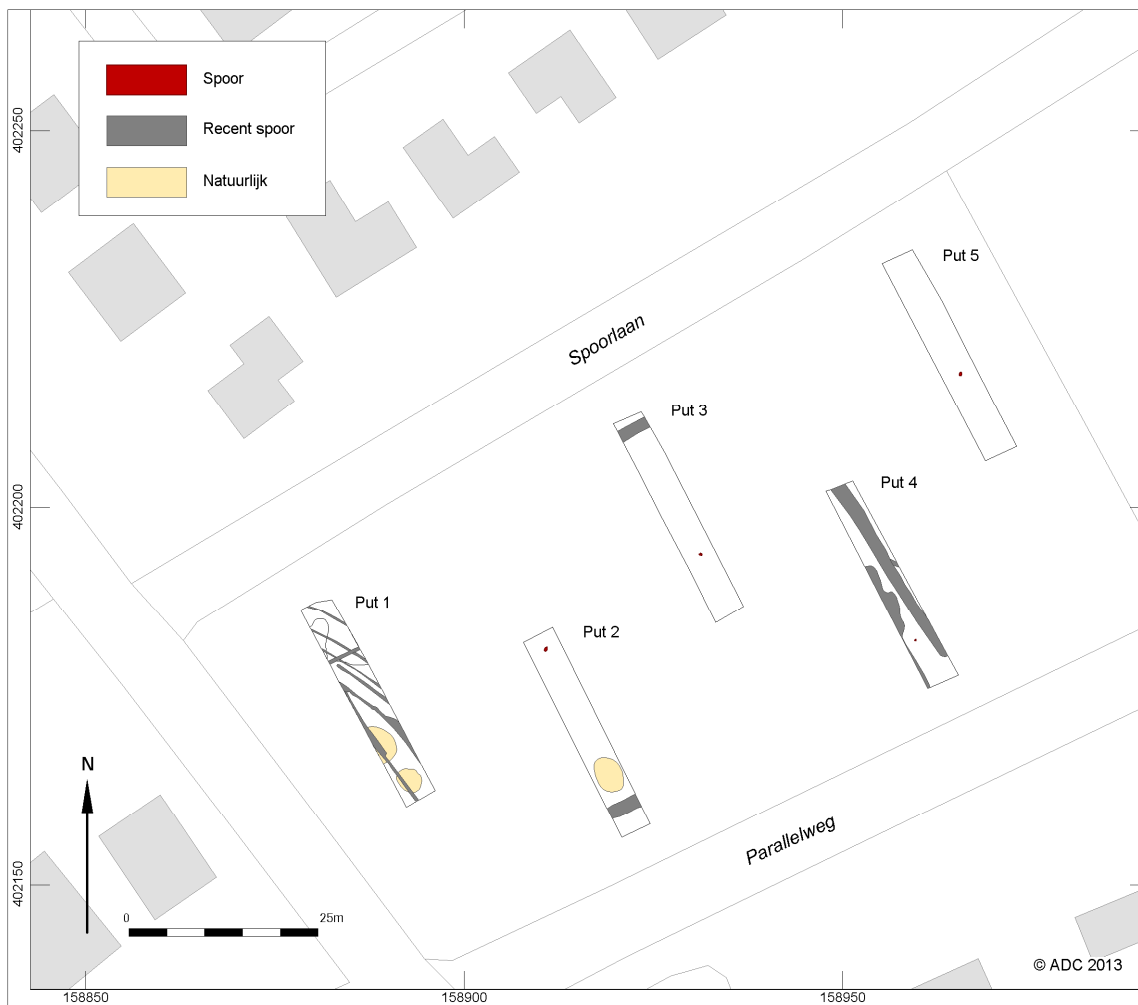
3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn om de 10 meter profielopnames gedocumenteerd (conform PvE). De resultaten komen overeen met de resultaten van het bureau- en booronderzoek.⁴ Op 50 cm onder het maaiveld bevindt zich het dekzand (C-horizont). Boven het dekzand is een 10 cm dikke oude akkerlaag aangetroffen met daarboven de moderne bouwvoor. Ter hoogte van werkput 2 en 5 is de oude akkerlaag opgenomen in de moderne bouwvoor.

3.2 Sporen en structuren

Er zijn vijf noordwest-zuidoost georiënteerde werkputten aangelegd, verspreid over het plangebied (afb. 3). Werkput 1 is de meest westelijke put en het vlak is aangelegd op een diepte van tussen 8,61 en 8,70 m +NAP, ca. 50 cm onder het maaiveld. In het noordelijke deel van de sleuf zijn enkele noordwest-zuidoost georiënteerde, recente drainagegreppels aangetroffen en een oost-west georiënteerde, recente greppel. In het zuidelijke deel van het sleuf zijn twee boomvallen gevonden. Werkput 2 ligt 20 m ten oosten van werkput 1 en is bijna 30 m lang. Het vlak is aangelegd op een diepte van 8,60 m +NAP, 40 cm onder het maaiveld. In het zuidelijk deel van de sleuf is een recente greppel aangetroffen. Deze greppel loopt parallel aan de huidige weg en is bijna 2m breed (afb. 4). In de coupe is het spoor 30 cm diep.

Afb. 3. Overzicht van alle sporen, geprojecteerd op de huidige topografische kaart.

⁴ Van Rooij 2013

Afb. 4. Coupe over de recente greppel in werkput 2.

In het noordelijke deel van de werkput is een paalkuil (S1) aangetroffen op een diepte van 8,63 m +NAP. Dit spoor is 20 cm diep (afb.5). Er zijn geen vondsten aangetroffen in het spoor waardoor de datering onbekend is.

Afb. 5. Paalkuil S1 in werkput 2.

Werkput 3 is aangelegd 20m ten oosten van werkput 2. Het vlak is aangelegd op een diepte van 8,66 m +NAP, dat wil zeggen ca. 50 cm onder het maaiveld. In het noordelijke deel van de sleuf is een recente greppel aangetroffen die parallel aan de weg en de greppel in werkput 2 loopt. De greppel is 1,50 m breed en te volgen over de hele breedte van de werkput. In de coupe is de greppel wel opmerkelijk dieper dan de greppel in werkput 2, te weten 1 meter diep (afb. 6 en 7).

Afb. 6. Recente greppel in het vlak in werkput 3.

Afb. 7. Coupe door greppel in Werkput 3.

In het zuidelijk deel van het werkput is een paalkuil aangetroffen. De kuil is 20 cm diep (afb.8). Er zijn geen vondsten aangetroffen in de paalkuil.

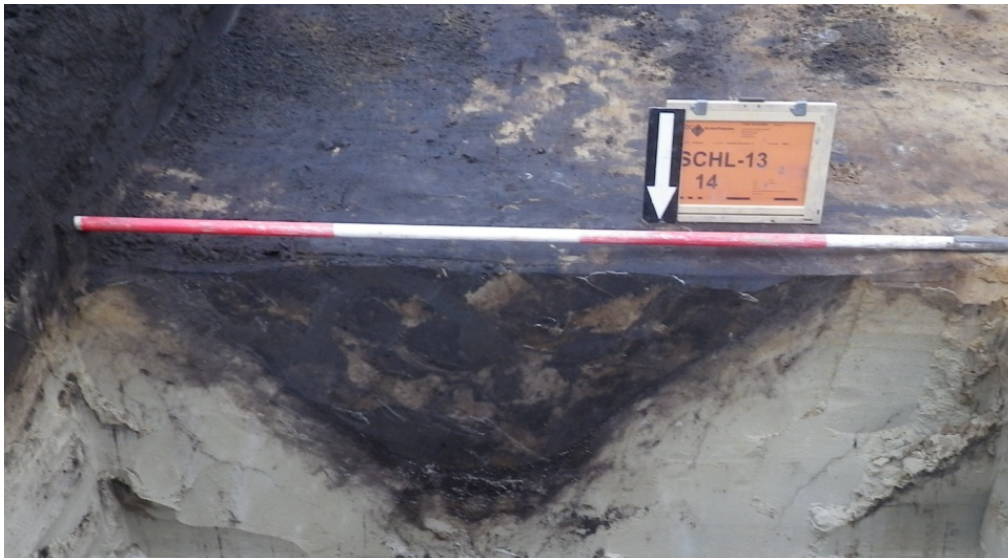

Afb. 8. Coupe door de paalkuil S1 in werkput 4.

Werkput 4 is aangelegd ongeveer 20 m ten oosten van werkput 3 en is eveneens bijna 30 m lang. Het vlak ligt op een diepte van 8,60 m +NAP, ca. 50 cm onder het maaiveld. In deze werkput bevonden zich twee noord/zuid georiënteerde, recente greppels. De greppels zijn te volgen over bijna de hele lengte van de werkput (afb.9). In de coupe is het spoor bijna 1,50 m diep (afb. 10).

Afb. 9. Het noordelijke deel van werkput 4.

Afb. 10. Coupe door recente greppel in werkput 4.

Werkput 5 is de meest oostelijke van de aangelegde werkputten. In de hele werkput is slechts één spoor aangetroffen. Spoor 1 (een paalkuil) is 10 cm diep (afb. 11). De paalkuil is aangetroffen op een diepte van 8,65 m +NAP, ca. 40 cm onder het maaiveld. Ook in dit spoor zijn geen vondsten aangetroffen.

Afb. 11. Coupe door de paalkuil spoor 1 in werkput 5.

Gedurende het proefsleuvenonderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.

4 Synthese

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn slechts enkele grondsporen aangetroffen en geheel geen vondsten. In vier van de vijf werkputten zijn lineaire, recente verstoringen aangetroffen (afb. 3). Op de kadasterkaart uit 1811-1832 is het terrein onderverdeeld in drie percelen (afb. 12). Waarschijnlijk horen deze greppels tot de percelering. Vanaf het 19^e eeuw is het terrein een grote perceel geweest. Drie paalsporen zijn wel aangetroffen tijdens het onderzoek maar omdat er geen vondsten zijn aangetroffen is de datering van deze sporen onduidelijk.

Afb. 12. Allesporenkaart geprojecteerd op kadaster kaart van 1811-1832.

4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen voor zover mogelijk worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

1. *Wat is de aard, omvang, datering en conserveringstoestand van de archeologische resten, grondsporen en structuren?*

Drie paalkuilen zijn gevonden tijdens het onderzoek, naast een aantal vermoedelijk 19^e-eeuwse perceleringsgreppels.

2. *Zijn er aanwijzingen gevonden die in relatie kunnen worden gebracht met voorgaande bebouwing? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?*

Nee, er zijn geen aanwijzingen voor bebouwing gevonden.

3. *Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site-patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc?*

In vier van de vijf werkputten zijn 19^e-eeuwse perceleringsgreppels aangetroffen. Deze greppels zijn te zien op de kadaster kaart van 1811-1832.

4. *Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch?*

In elk van de werkputten 2, 3 en 5 is een losse paalkuil aangetroffen. Omdat er geen vondsten zijn aangetroffen is het niet mogelijk om deze sporen te dateren.

5. *Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat en welke kenmerken zijn hieraan te geven?*

Nee dergelijke aanwijzingen zijn er niet.

6. *Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de vondstdichtheid per site en hoe is de conserveringstoestand van de diverse vondstcategorieën?*

Er zijn geen vondsten aangetroffen.

7. *Wat is de fysieke kwaliteit van sporen en vondsten per site?*

Niet van toepassing.

8. *Wat is de fysieklandschappelijke ligging van de sites (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)? In hoeverre corresponderen de resultaten van het proefsleuvenonderzoek met die van het eerdere fysisch-geografische/aardwetenschappelijke onderzoek?*

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek komen overeen met het vooronderzoek. Op ca. 50 cm onder het maaiveld is de C-horizont aanwezig in de vorm van geel dekzand. Hierboven is een 5-15 cm oude akkerlaag aanwezig en daarboven de bouwvoor.

9. *In hoeverre komen de resultaten van het proefsleuvenonderzoek overeen met het historische kaartmateriaal?*

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 is het plangebied onderverdeeld in drie percelen, de greppels kunnen waarschijnlijk hiermee worden geassocieerd.

10. *Bevat de proefsleuf sporen met goed geconserveerde paleo-ecologische of zoöarcheologische resten, al dan niet verbrand of verkoold? Hebben deze resten het potentieel uitspraken te doen over voedsel economie en/of het natuur- en cultuurlandschap in bepaalde perioden?*

Nee.

11. *Hoe kunnen de aangetroffen sites gewaardeerd worden op basis van de fysieke en archeologisch inhoudelijke kwaliteit?*

Omdat er geen sites zijn aangetroffen tijdens het onderzoek komt deze vraag te vervallen.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering van de vindplaats

De archeologische waarden zijn ruimtelijk slecht bewaard gebleven, omdat alleen de onderzijde van de sporen bewaard lijkt te zijn gebleven. De waarden kunnen worden beschouwd als zijnde van lage kwaliteit.

Het deel met sporen is van onvoldoende omvang om van een representatief deel van een nederzetting te spreken. De conservering van de grondsporen is matig. De weinige sporen die zijn aangetroffen, verkeren in een redelijke staat. De conservering van sporen wordt middelmatig gewaardeerd. De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 3 punten. Dit is een score die gemiddeld is en die haar het predikaat 'niet behoudenswaardig' oplevert (tabel 2). Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. De zeldzaamheid scoort laag. De informatiewaarde scoort eveneens laag omdat de datering van de grondsporen onbekend is. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is 3 en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook laag, dat wil zeggen 'niet behoudenswaardig'.

Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.2).

Waarden	Criteria	Scores			Totale score
		Hoog	Midden	Laag	
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1	>5 niet behoudenswaardig
	Conservering		2		
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	>7 niet behoudenswaardig
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit	N.v.t.			

5.2 Selectieadvies

Binnen het onderzoeksgebied zijn slechts enkele archeologische sporen aangetroffen, die geen aanwijzing vormen voor voormalige bewoning van dit terrein. Op fysieke en inhoudelijke kwaliteit scoort het onderzoeksterrein laag en is daarmee niet behoudenswaardig te noemen.

Op basis hiervan wordt geadviseerd het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Literatuur

Huisman, N., 2013: *Programma van Eisen Noord-Brabant, Schijndel, Spoorlaan 19, PvE-nummer 13-026*, Amersfoort.

Rooij, J.A.G., van, 2013: *Spoorlaan 19 te Schijndel. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*, ADC Rapport 387, Amersfoort.

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.
- Afb. 2. Puttenplan gecombineerd met boringen uit het vooronderzoek.
- Afb. 3. Overzicht van alle sporen, geprojecteerd op de huidige topografische kaart.
- Afb. 4. Coupe over de recente greppel in werkput 2.
- Afb. 5. Paalkuil S1 in werkput 2.
- Afb. 6. Recente greppel in het vlak in werkput 3.
- Afb. 7. Coupe door greppel in Werkput 3.
- Afb. 8. Coupe door de paalkuil S1 in werkput 4.
- Afb. 9. Het noordelijke deel van werkput 4.
- Afb. 10. Coupe door recente greppel in werkput 4.
- Afb. 11. Coupe door de paalkuil spoor 1 in werkput 5.
- Afb. 12. Allesporenkaart geprojecteerde op kadaster kaart van 1811-1832.

Lijst van tabellen

- Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.
- Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.2).

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1). Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

¹⁴C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ Niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang).

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend VeldOnderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeed, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

Afkortingen in de database

REFERENTIELIJSTEN

Versie 1.6

AARD SPOOR

Aard van het spoor

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkuil
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraafing
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent

RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SPB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	hutteneem
HT	hout
KI	kiezel
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie

<u>Code</u>	<u>NEN</u>	<u>Referentie</u>
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleilig veen
V3	VKM	mineraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevoemd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
AXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMAT	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PIJP	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schelp
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTELM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ¹⁴ C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeeënmonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen